

[Udenrigsministeren.]

Såvidt jeg ved, har sagen aldrig været offentligt diskuteret i senatet; ifølge de indberetninger, der foreligger fra den tid fra gesandtskabet i Washington, nåede den kun til behandling i et udvalg. Når sagen ikke kunne gennemføres i senatet, hænger det imidlertid sammen med De Forenede Staters hele udenrigspolitiske indstilling dengang. USA var i 1925 ikke medlem af Folkeforbundet, og den stærke tendens til isolationspolitik, som på den tid gjorde sig gældende i senatet, såvel som en udtalt modvilje mod at blive inddraget i Folkeforbundets arbejde var bestemmende for senatets holdning overfor sådanne forslag; der som protokollen af 1925 var blevet til under Folkeforbundets auspicer. Men dette forhindrede ikke, at talrige andre stater efterhånden har ratificeret konventionen. Og da ingen har tænkt sig, at De Forenede Stater vil benytte gas eller bakterier, undtagen måske overfor en modstander, der først selv havde grebet til sådanne midler, har verden i de forløbne år — der endda omfatter 6 års verdenskrig — med sindsro affundet sig med, at De Forenede Stater ikke har ratificeret protokollen af 1925.

Men Danmark har jo en særlig pligt, siger „Land og Folk“, ifølge protokollen af 1925 til at gøre sit yderste for at få De Forenede Stater til at ratificere denne protokol.

Det er rigtigt nok, at ved protokollen af 1925 har de stater, der undertegnede, påtaget sig, når de ved deres ratifikation var blevet endeligt forpligtede efter protokollen, at bestræbe sig på enhver måde for at formå andre stater til at tiltræde denne protokol. Der står „andre stater“, og da De Forenede Stater selv var medunderskriver af protokollen, kan Danmarks pligter ifølge den citerede bestemmelse ikke godt tage sigte på De Forenede Stater, uanset at disse ikke har ratificeret protokollen. Desuden står der „tiltræde“. Man tiltræder ikke en protokol, som man allerede har undertegnet; den ratificerer man. Man tiltræder derimod, hvis man slutter sig til en aftale, der tidligere er undertegnet af de oprindelige deltagere. Også af den grund kan ordene ikke sigte til De Forenede Stater. Nej, ved „andre stater“ sigtes der til sådanne stater, som i 1925 ikke interesserede sig så meget for sagen, at de fandt sig foranlediget til at deltage i konferencen eller undertegne protokollen ved denne lejlighed. F. eks. var Sovjetunionen ikke med til at oprette protokollen i 1925; den tiltrådte den derimod 3 år senere, i 1928. Overfor sådanne stater kunne et oplysnings- og propagandaarbejde måske i sin tid have værdi, ikke overfor den amerikanske rege-

ring, der selv havde undertegnet protokollen og været særlig virksom med at få konferencen i stand og ved udarbejdelsen af protokollen. Således ligger sagen rent juridisk. Vil man heroverfor indvende — og det kan man godt gøre —, at det er en formel betragtning, må det være nok at henvise til, at det er svært at se, hvad mulighed den danske regering skulle have haft for at øve indflydelse på det amerikanske senat, når den amerikanske regering, hvad den ønskede, selv ikke var i stand til at gennemføre ratifikationen.

Man kunne så spørge, hvorfor De Forenede Stater ikke nu ratificerer protokollen, nu, da det ikke længere fører en isolationspolitik og er medlem af De Forenede Nationer. Svaret er ganske ligetil. Spørgsmålet om bakteriologisk krigsførelse er jo kun en detail indenfor det langt større spørgsmål om en radikal begrænsning af alle rustninger og afskaffelse af våben, der er egnede til masseødelæggelse, herunder også bakteriekrigsførelsen. De Forenede Stater har på dette område haft førerskabet, lige siden De Forenede Nationer blev stiftet. Det var De Forenede Stater, der sammen med Storbritannien og Frankrig tog initiativet til nedsættelsen af den nye afrustningskommission, som jeg har omtalt. Og for ganske nylig har De Forenede Stater for denne kommission fremsat et virkelig konstruktivt forslag, der bl. a. også omfatter effektiv sikkerhed mod anvendelse af bakteriologisk krigsførelse.

Iøvrigt er det en selvfølge, at Danmark gerne ser, at De Forenede Stater ratificerer protokollen. Men vi kan ikke tillægge det stort mere end symbolsk betydning. Hvad det kommer an på, er, at protokollens bestemmelser bliver respekteret både af dem, der har ratificeret eller tiltrådt den, og af dem, der ikke formelt har forpligtet sig til at overholde den.

Men det kommunistiske parti har ikke nøjedes med at vise interesse for Amerikas ratifikation af den omtalte konvention. Partiet har her i landet som kommunistpartier i alle andre lande trofast og uden naturligvis at kunne have noget nærmere virkeligt kendskab til sagen fulgt den kinesiske og russiske propagandas beskyldninger mod USA for at føre bakteriekrig, blindt og som sædvanlig uden nuancer. Disse beskyldninger kunne jeg i og for sig forbigå i tavshed eller som den svenske udenrigsminister Undén, der svarede på en kommunistisk interpellation herom, ved at sige, at det, der hidtil er indtruffet, blot er, at FN's styrker er beskyldt for bakteriolo-